

Kan iallefall hjelpe noen

TEKST/FOTO/LL. // ARILD VIK/IDAS HJELPEFOND/KATHRINE KRISTIANSEN //

Ida Jaavik Hetland kom til Guatemala i 2007 som 20-åring. Ekstrem fattigdom, tiggende barn og store forskjeller engasjerte henne. Resultatet ble et innsamlingsfond og over en million kroner til barn i Sør-Amerika.

Fattigdommen var massiv. Jeg ble nesten motløs, fordi fattigdom inneholder så mange komplekse spørsmål som det er krevende å løse. Men jeg slo meg ikke til ro med motløsheten. Hvis jeg ikke kan hjelpe alle, så kan jeg iallefall hjelpe noen, sier hun. Det hele startet med ni år gamle Jessica som trengte en tannoperasjon. Alle tennene var råtne, og på grunn av smerte fikk hun ikke i seg mat.

Vi snakker med Ida via internett-telefon. Hun bor i New York, og er i ferd med å avslutte sin mastergrad innen internasjonal økonomi i tillegg til å gjøre ferdig siviløkonomistudiet ved Universitetet i Stavanger.

FRA BRYNE

Ida er oppvokst på Bryne, og bodde på Jæren til hun var ferdig med videregående skole. Hun hadde aldri vært utenfor Europa før hun ganske tilfeldig landet i Guatemala i 2007.

– Jeg flyttet til England for å studere bachelor i økonomi. Der ble jeg kjent med to franskmenn og en fra Guatemala. Sommeren

etter studiestart, i 2007, reiste vi sammen på besøk til Guatemala. Det viste seg at hennes venn var en blant få rike i landet. Hun fikk innblikk i et liv som ikke var så ulikt det hun kjente fra Bryne og Norge. Men, utenfor døren hans var nøden og fattigdommen stor.

– Kontrastene var enorme. Jeg husker spesielt møtet med tiggende barn på gata. Det gjorde et sterkt inntrykk på meg, sier hun. Hun reiste tilbake til England, men hadde en drøm om å komme tilbake til landet for å bli bedre kjent med folk og kultur. Sommeren 2009 brukte hun tre måneder i Guatemala.

– Jeg har hatt sommerjobb siden jeg var 14 år, og fant ut at jeg denne sommeren kunne unne meg en hel sommer uten jobb, sier hun.

ALENE PÅ TUR

Akkurat denne sommeren var det svært urolig i Guatemala, og hennes kamerat fra landet torde ikke reise hjem. Ledende personer og rike familier er ofte utsatt for kriminalitet under slike uroligheter. Ida kom alene til landet.

«**Jeg hadde ikke noen planer om å starte innsamlingsarbeid. Målet med turen var å finne ut hvordan en vanlig person fra Guatemala levde.**

Eneste hun hadde ordnet i forkant var språkstudier. Hun bodde hos en lokal familie mens hun lærte spansk.

– Jeg hadde ikke noen planer om å starte innsamlingsarbeid. Målet med turen var å finne ut hvordan en vanlig person fra Guatemala levde. Igjen var det barna og deres situasjon som grep Ida hardest. Hun traff flere som med relativt enkle operasjoner kunne få et liv med framtid.

– Det hele startet med en facebook-gruppe, forteller hun. Målet med innsamlin-

«**Jeg har blitt veldig inspirert av å se den hjelpen vi kan gi med det vi samler inn. Det har vært travelt, men spennende!**

En særing er en person som er litt spesiell, gjerne med spesielle interesser og/eller uvanlig gode kunnskaper og forståelse for et område.

Ordet er så absolutt positivt ladet. En særing har mot til å gå 100% inn for noe, gjerne motstrøms, foreta egne valg og stå opp for dem.

Særing på Jæren blir en fast serie i Næring på Jæren framover. Hver særing får et portrett av seg selv i gave. Kathrine Kristiansen fra Klepp er fast illustratør.

gen var å få nok penger til en operasjon til Jessica som hun hadde truffet på et barnehjem. Gruppen på facebook laget hun etter at hun kom tilbake til England der hun studerte. Etter ett døgn var det allerede 5000 kroner på kontoen. På tre uker hadde hun 70.000 kroner.

– Bare halvdelen av dem som var med og støttet prosjektet var mennesker jeg kjenner. Snittgaven var på om lag 150 kroner. Det viser at svært mange ville være med. Jessica fikk sin operasjon. 16 melketenner ble fjernet, på tross av dårlige prognoser vokste nye tenner ut.

STERKE SAMMEN

Med denne innsamlingen fikk hun bekreftet to av sine antakelser. Det ene at mange tenker som henne – om vi ikke kan endre hele verden, kan vi starte med å hjelpe noen få. I tillegg viste initiativet at hvis mange går sammen så kan en skape en stor forskjell for mange.

– Innsamlingen tok helt av den høsten.

– *Hvordan når du alt?*

– Studiene tar mye tid, men arbeidet med hjelpefondet er et overskuddsprosjekt. Jeg har blitt veldig inspirert av å se den hjelpen vi kan gi med det vi samler inn. Det har vært travelt, men spennende. I januar i 2010 var hun tilbake i landet. Hun kjøpte inn forskjellig utstyr til barnehjemmet, og fikk også ordnet flere operasjoner. I tillegg brukte hun tid på å få det formelle på plass. Idas hjelpefond ble dannet i mars 2010.

– Jeg fikk mye tillit fra folk, og da er det viktig for meg at alt skal være helt etter boka.

EN MILLION

I dag, to og et halvt år etter at hjelpefondet ble dannet, har hun samlet inn like over en million kroner. Halvdelen kommer fra grasrotandel fra Norsk Tipping. Pengene går først og fremst til operasjoner. Svært mange er født med åpen gane. I tillegg får mange operasjon for skader i hofter og problemer med tenner.

– Dette er operasjoner som endrer barns liv. Før de får slike operasjoner vil livet være uten store framtidsmuligheter. Det endres med denne hjelpen, sier hun.

– Behovene er sikkert enorme. Hvordan klarer du å bestemme hvem som får hjelp og hvem som ikke får hjelp?

– Etter flere år i landet har jeg blitt kjent med flere barnehjem. Forespørslene kommer gjennom dem, og jeg har knyttet til meg to personer som jobber for meg. De

« Drømmen er å videreutvikle organisasjonen. Noen barn får i tillegg til operasjon også hjelp til skolegang.

« Fattigdommen var massiv. Jeg ble nesten motløs, fordi fattigdom inneholder så mange komplekse spørsmål som det er krevende å løse.

besøker barnehjennene og er med og organiserer hjelpen vi gir, sier hun. Så langt har vi hatt økonomi til å imøtekomme alle forespørsler vi har fått fra barnehjennene, sier hun.

UTVIKLE ARBEIDET

– Drømmen er å videreutvikle organisasjonen. Noen barn får i tillegg til operasjon også hjelp til skolegang. I tillegg ser vi nå på mulighet til å gi barn før skolealder et barnehagetilbud. Det er også store behov for kurs for mødre i forhold til små barn og ernæring, forteller Ida. Selv vet hun ikke hvilke behov samfunnet har. Hun er avhengig av god relasjon til de som bor i området og som jobber på barnehjennene.

– I bistandskretser er mange skeptiske til slike private initiativ. Hva tenker du om det?

– Jeg kjenner til større organisasjoner som gjør en viktig jobb. Slik jeg ser det så tror jeg både små og store organisasjoner er viktig for å få til en positiv utvikling, og disse bør samarbeide bedre enn det som gjøres i dag. Vi jobber helt ned på grasrota, og har tett kontakt med lokalbefolkningen. Det er vår styrke. Men vi har ikke muskler til å gi vann til en stor landsby, sier hun. Til sommeren er hun ferdig med sin master i økonomi og administrasjon. Fram til da vurderer hun hva som bør gjøres videre i hjelpefondet, og hvordan hun selv vil jobbe med dette.

– Jeg hadde aldri drømt om at det skulle bli så stort. I dag ser jeg for meg at jeg skal jobbe med dette på heltid, men jeg må se hva som er best for prosjektet. Hun kommer trolig til å knytte til seg flere personer i Guatemala, og hun selv vil ha en rolle mellom Norge og Guatemala med ansvar for innsamling. Hun har allerede samarbeid med flere barnehager og skoler på Jæren.

– Jeg vet ikke hvor vi er om fem eller ti år. Så langt har jeg bare vært i kontakt med privat-

personer og skoler og barnehager. Veien videre går kanskje sammen med både privatpersoner, bedrifter og offentlig støtte gjennom Norad.

– Hvorfor ble Idas hjelpefond en så stor suksess?

– Jeg tror det er flere faktorer. Det viktigste er at gjennom dette fondet får du være med å bidra til noe helt konkret. Du kan gi ett måltid. Du kan betale en operasjon. I tillegg så får givne nærhet til prosjektet gjennom historier som fortelles på nettsiden og facebook.

fakta

Navn: Ida Jaavik Hetland

Stilling: Student og leder for Idas Hjelpefond

Alder: 25 år

Sivilstand: Ugift

Bosted: New York